

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:474

av Hillevi Larsson (S)

Barnomsorg när föräldrarna arbetar

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om barnomsorg på de tider då föräldrarna arbetar.

Motivering

Utbyggnaden av barnomsorg i offentlig regi har inneburit en revolution för jämställdheten och idag anses det självklart att man ska kunna kombinera arbete och familj.

Det är till och med lagstadgat att kommunerna ska erbjuda barnomsorg inom rimlig tid så att ingen ska behöva säga upp sig från sitt jobb eller tacka nej till ett nytt jobb för att barnomsorg saknas.

Men det finns en begränsning i lagen. Det finns inget krav på kommunerna att erbjuda barnomsorg på så kallad obekväm arbetstid – det vill säga kvällar, nätter och helger.

På en del förskolor är arbetstiderna inte ens anpassade efter att föräldrarna arbetar heltid. Någon av föräldrarna (läs mamman) förutsätts gå ner till deltid för att hinna ta sig från jobbet och hämta barnen innan förskolan stänger.

I slutet av 2009 frågade Makalösa föräldrar landets kommuner hur många som erbjöd barnomsorg på obekväm arbetstid. 60 % av de som svarade uppgav att de inte erbjöd tjänsten över huvud taget.

Det i särklass vanligaste skälet som kommunerna uppgav till att de inte hade OB-barnomsorg var att det inte fanns någon efterfrågan. Den ekonomiska krisen och försämrad ekonomi i kommunen angavs också som skäl, särskilt från de kommuner som tidigare erbjudit tjänsten men nu dragit in den.

När det gäller efterfrågan kan man lätt beräkna den genom att titta på hur arbetsmarknaden ser ut. Inom många yrken gäller helt andra arbetstider än bara 8.00–17.00 vardagar. Som exempel kan nämnas kulturarbetare, personal i vården, poliser, äldreomsorg, handel, industri, försäljning och service. Eftersom småbarnsföräldrar återfinns i alla dessa yrkesgrupper är det ganska lätt att räkna ut att det behövs barnomsorg även utanför kontorstid!

Förutom det uppenbara behov som finns – med småbarnsföräldrar som vänder sig till media och startar upprop och insamlingar – finns också ett stort dolt behov. Det finns många som försöker fixa omsorgen på annat sätt, för att inte förlora jobbet. Det kan handla om att ta hjälp av släkt, vänner och grannar eller till och med att ta med barn till jobbet!

Men det tär på relationerna att hela tiden binda upp släkt och vänner med påtvingad barnpassning. Det finns dessutom många föräldrar som inte har någon att tillgå. Varken partner, barnens mor- eller farföräldrar eller någon annan. De riskerar att bli arbetslösa till följd av detta.

I synnerhet ensamstående föräldrar har en mycket tuff situation om de samtidigt jobbar på så kallade obekväma arbetstider. 2010 var 14 % av de ensamstående mammorna med barn under 7 år är arbetslösa. Det är en hög siffra och kan ha ett samband med att barnomsorgen i många kommuner inte är anpassad efter hur arbetsmarknaden ser ut.

I många kommuner är budskapet till småbarnsföräldrar att de gärna får arbeta, men bara inom vissa begränsade yrkesområden och begränsade arbetstider. Annars får de ingen barnomsorg.

Det är ett hårt slag mot jämställdheten eftersom många kvinnor arbetar på andra tider än kontorstid, huvuddelen av de ensamstående föräldrarna är kvinnor och i många fall arbetar båda föräldrarna på obekväma arbetstider – då måste någon gå ner i arbetstid eller säga upp sig.

Brist på barnomsorg på obekväma arbetstid går stick i stäv med arbetslinjen. Vi borde istället uppmuntra småbarnsföräldrar att försörja sina familjer och erbjuda trygghet, kontinuitet och pedagogisk utveckling även för barn med föräldrar som jobbar OB.

I skollagen finns inga krav på kommunerna att erbjuda barnomsorg på obekväma arbetstid.

Genom att erbjuda både piska och morot kan vi påskynda processen. Regeringen bör i framtiden överväga ett lagstadgat krav på alla kommuner att erbjuda barnomsorg åt småbarnsföräldrar med obekväma arbetstid (piskan). I framtiden kan det även bli aktuellt att se över behovet av ökade statsbidrag till kommunerna för att klara uppdraget (moroten). En sådan satsning skulle betala sig mångdubbelt både för stat och kommuner när landets småbarnsföräldrar fullt ut kan arbeta och fler barn får tillgång till förskolan!

Hillevi Larsson (S)